

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 8. novembra 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Justičná spolupráca v trestných veciach —
Rámcové rozhodnutie 2008/909/SVV — článok 17 — Právo, ktorým sa riadi výkon trestu —
Výklad vnútroštátneho ustanovenia vykonávajúceho štátu, ktoré stanovuje skrátenie trestu odňatia
slobody z dôvodu práce vykonanej odsúdenou osobou počas obdobia odňatia slobody v štáte pôvodu —
Právne účinky rámcových rozhodnutí — Povinnosť konformného výkladu“

Vo veci C-554/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sofijski gradski sad (Mestský súd Sofia, Bulharsko) z 25. novembra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 3. decembra 2014, doplnený 15. decembra 2014, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Atanasovi Ogňanovovi

za účasti:

Sofijska gradska prokuratura,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, M. Berger (spravodajkyňa), sudcovia J.C. Bonichot, A. Arabadžiev, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin a F. Biltgen,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. januára 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: A. Rubio González, splnomocnený zástupca,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a M. Gijzen, splnomocnené zástupkyne,
- rakúska vláda, v zastúpení: G. Eberhard, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: bulharčina.

- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: D. Blundell a L. Barfoot, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters, W. Bogensberger a V. Solovejčik, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. mája 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, 2008, s. 27), zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24, ďalej len „rámcové rozhodnutie 2008/909“).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci konania týkajúceho sa uznania trestnoprávneho rozsudku a vykonania v Bulharsku trestu odňatia slobody, ku ktorému bol pán Atanas Ogňanov odsúdený dánskym súdom.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Rámcové rozhodnutie 2008/909 vo väčšine členských štátov od 5. decembra 2011 nahradilo zodpovedajúce ustanovenia Dohovoru Rady Európy o odovzdávaní odsúdených osôb z 21. marca 1983 a jeho dodatkového protokolu z 18. decembra 1997.

- 4 Odôvodnenie 5 tohto rámcového rozhodnutia znie takto:

„Procesné práva v trestnom konaní sú v rámci justičnej spolupráce kľúčovým prvkom zabezpečenia vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. Vzťahy medzi členskými štátmi, pre ktoré je charakteristická osobitná vzájomná dôvera v právne systémy ostatných členských štátov, umožňujú vykonávajúcemu štátu uznávať rozhodnutia prijaté orgánmi štátu pôvodu. Uvažovať by sa preto malo o ďalšom rozvoji spolupráce týkajúcej sa výkonu rozsudkov v trestných veciach, ktorá je stanovená v nástrojoch Rady Európy, najmä ak sa takýto rozsudok uplatňuje proti občanom Únie, ak boli odsúdení na trest odňatia slobody alebo opatrenie zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody v inom členskom štáte. ...“

- 5 Článok 3 rámcového rozhodnutia, nazvaný „Účel a rozsah pôsobnosti“, stanovuje:

„1. Účelom tohto rámcového rozhodnutia je vytvoriť pravidlá, podľa ktorých členský štát s cieľom uľahčenia sociálnej nápravy odsúdenej osoby uzná rozsudok a vykoná trest.

...

3. Toto rámcové rozhodnutie sa uplatňuje len na uznávanie rozsudkov a výkon trestov v zmysle tohto rámcového rozhodnutia. ...

...“

- 6 Podľa článku 8 rámcového rozhodnutia 2008/909, nazvaného „Uznávanie rozsudku a výkon trestu“:
- „1. Príslušný orgán vykonávajúceho štátu uzná rozsudok, ktorý mu bol zaslaný... a bezodkladne prijme všetky potrebné opatrenia na výkon trestu, pokiaľ nerozhodne o uplatnení jedného z dôvodov odmietnutia uznania alebo výkonu, ktoré sú ustanovené v článku 9.
2. Pokiaľ je dĺžka trvania trestu nezlučiteľná s právom vykonávajúceho štátu, príslušný orgán vykonávajúceho štátu môže rozhodnúť o prispôbení trestu, len ak tento trest prekračuje maximálnu sadzbu stanovenú pre podobné trestné činy podľa jeho vnútroštátneho práva. Upravený trest nesmie ísť pod maximálnu sadzbu stanovenú pre podobné trestné činy podľa vnútroštátneho práva vykonávajúceho štátu.
3. Pokiaľ je druh trest nezlučiteľný s právom vykonávajúceho štátu z hľadiska jeho povahy, príslušný orgán vykonávajúceho štátu ho môže prispôbiť trestu alebo opatreniu za podobné trestné činy podľa svojho práva. Takýto trest alebo takéto opatrenie musia čo najviac zodpovedať trestu uloženému v štáte pôvodu, a preto sa trest nesmie zmeniť na peňažný trest.
4. Prispôbený trest nesmie sprísniť trest uložený v štáte pôvodu z hľadiska druhu alebo dĺžky.“
- 7 Článok 10 tohto rámcového rozhodnutia, nazvaný „Čiastočné uznanie a vykonanie“, vo svojom odseku 1 uvádza:
- „Ak by príslušný orgán vykonávajúceho štátu mohol čiastočne uznať rozsudok a vykonať trest, môže sa predtým, než rozhodne o odmietnutí úplného uznania rozsudku a vykonania trestu, poradiť s príslušným orgánom štátu pôvodu s cieľom dosiahnuť dohodu...“
- 8 Článok 13 uvedeného rámcového rozhodnutia stanovuje:
- „Pokiaľ sa nezačal výkon trestu vo vykonávajúcom štáte, štát pôvodu môže osvedčenie z tohto štátu vziať späť, pričom uvedie dôvody takéhoto postupu. Vykonávajúci štát po vzatí osvedčenia späť už trest nevykonáva.“
- 9 Podľa článku 17 rámcového rozhodnutia 2008/909, nazvaného „Právo, ktorým sa riadi výkon“:
- „1. Výkon trestu sa riadi právom vykonávajúceho štátu. Pokiaľ odseky 2 a 3 neustanovujú inak, orgány vykonávajúceho štátu sú ako jediné príslušné rozhodovať o postupoch výkonu a určovať všetky s tým súvisiace opatrenia vrátane dôvodov na predčasné alebo podmienené prepustenie.
2. Príslušný orgán vykonávajúceho štátu započíta do celkovej dĺžky odňatia slobody, ktorá sa má vykonať, celé obdobie odňatia slobody, ktoré sa už vykonalo v súvislosti s trestom, na ktorý sa vzťahuje vynesení rozsudok.
3. Príslušný orgán vykonávajúceho štátu na žiadosť informuje príslušný orgán štátu pôvodu o uplatniteľných ustanoveniach o možnom predčasnom alebo podmienenom prepustení. Štát pôvodu môže súhlasiť s uplatnením takýchto ustanovení alebo môže osvedčenie vziať späť.
4. Členské štáty môžu stanoviť, že pri každom rozhodnutí o predčasnom alebo podmienenom prepustení sa môže brať ohľad aj na tie ustanovenia vnútroštátneho práva uvedené štátom pôvodu, podľa ktorých má daná osoba nárok na predčasné alebo podmienené prepustenie v istom stanovenom čase.“
- 10 K rozsudku vydanému v štáte pôvodu a zaslanému vykonávajúcemu štátu musí byť pripojené osvedčenie. V prílohe I rámcového rozhodnutia 2008/909 je uvedené štandardné tlačivo tohto osvedčenia.

- 11 Bod i) 2 tohto štandardného tlačiva sa týka „podrobnost[í] o dĺžke trestu“. Štát pôvodu je tak povinný poskytnúť údaje týkajúce sa po prvé celkovej dĺžky trestu v dňoch [bod i) 2.1 osvedčenia], po druhé celého obdobia obmedzenia osobnej slobody, ktoré sa už vykonalo v súvislosti s trestom, na ktorý sa vzťahuje vynesený rozsudok v dňoch [bod i) 2.2 osvedčenia], a po tretie počtu dní, ktorý sa má započítať do celkovej dĺžky trestu na základe iných dôvodov ako dôvodu uvedeného v bode 2.2 [bod i) 2.3 osvedčenia].

Bulharské právo

- 12 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že k dátumu tohto rozhodnutia nebolo rámcové rozhodnutie 2008/909 prebraté do bulharského práva.

- 13 Podľa § 41 ods. 3 Nakazatelen kodex (trestný zákon):

„Práca, ktorú vykonala odsúdená osoba, sa zohľadní na účely skrátenia dĺžky trestu, pričom dva pracovné dni platia ako tri dni odňatia slobody.“

- 14 Nakazatelno procesualen kodex (trestný poriadok, ďalej len „NPK“) v § 457, ktorý sa týka výkonu trestu v rámci odovzdávania odsúdených osôb, v odsekoch 4 až 6 stanovuje:

„4. Ak je maximálna dĺžka odňatia slobody podľa práva Bulharskej republiky kratšia ako dĺžka stanovená v rozsudku, súd skráti uložený trest na túto dĺžku. Ak právo Bulharskej republiky za spáchaný trestný čin nestanovuje trest odňatia slobody, súd určí taký trest, ktorý čo možno najviac zodpovedá trestu uloženému v rozsudku.

5. Obdobie vyšetrovacej väzby a trestu už vykonaného v štáte, v ktorom bol trest uložený, sa započíta a – ak sú tresty odlišné – zohľadní pri určení dĺžky trestu.

6. Dodatočné tresty uložené v rozsudku sa musia vykonať v prípade, že ich stanovujú zodpovedajúce ustanovenia podľa právnych predpisov Bulharskej republiky a v štáte, v ktorom bol uložený trest, neboli vykonané.“

- 15 Podľa výkladového rozsudku č. 3/13 z 12. novembra 2013 (ďalej len „výkladový rozsudok“, ktorý vydal Vърhoven kasacionen sad (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko), sa § 457 ods. 5 NPK v spojení s § 41 ods. 3 trestného zákona má vykladať tak, že obdobie, počas ktorého odovzdávaná bulharská odsúdená osoba vykonávala prácu vo verejnom záujme v štáte, v ktorom bol uložený trest, zohľadní príslušný orgán vykonávajúceho štátu na účely skrátenia dĺžky trestu tak, že dva pracovné dni zodpovedajú trom dňom odňatia slobody, pokiaľ už štát, v ktorom bol uložený trest, takto neskrátil dĺžku trestu.

- 16 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd spresňuje, že je týmto výkladovým rozsudkom viazaný.

- 17 Vnútroštátny súd dodáva, že ani zákon, ani uvedený výkladový rozsudok neupravujú povinnosť informovať štát pôvodu, prípadne povinnosť získať jeho stanovisko a jeho súhlas s použitím takéhoto skrátenia trestu príslušnými bulharskými orgánmi.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 18 Rozsudkom z 28. novembra 2012 bol pán Ogňanov, bulharský štátny príslušník, odsúdený Retten i Glostrup (súd v Glostrupe, Dánsko) na trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov za lúpež s priťažujúcimi okolnosťami a vraždu.

- 19 Pán Ogňanov sa najskôr nachádzal vo väzbe v Dánsku v čase od 10. januára do 28. novembra 2012, keď rozsudok proti jeho osobe nadobudol právoplatnosť.
- 20 Následne v Dánsku vykonal časť trestu odňatia slobody v období od 28. novembra 2012 do 1. októbra 2013, keď bol odovzdaný bulharským orgánom.
- 21 Počas obdobia odňatia slobody v Dánsku pán Ogňanov pracoval, a to od 23. januára 2012 do 30. septembra 2013.
- 22 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že na účely odovzdania pána Ogňanova bulharským úradom sa dánske orgány odvolali na rámcové rozhodnutie 2008/909. Dánske orgány zaslali bulharským úradom žiadosť o informácie týkajúce sa trestu, ktorý sa má vykonať, a pravidiel týkajúcich sa predčasného prepustenia, ktoré sa uplatňujú v Bulharsku. Okrem toho výslovne poukázali na to, že dánsky zákon neumožňuje skrátenie uloženého trestu odňatia slobody ako následok vykonanej práce počas výkonu tohto trestu.
- 23 K dátumu, ktorý nie je v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvedený, podala Sofijska gradska prokuratúra (Prokuratúra mesta Sofia, Bulharsko) vnútroštátnemu súdu návrh podľa § 457 NPK na rozhodnutie o otázkach týkajúcich sa výkonu rozsudku dánskeho súdu proti pánovi Ogňanovovi.
- 24 Vzhľadom na riešenie uvedené vo výkladovom rozsudku si vnútroštátny súd kladie otázku, či má na účely stanovenia dĺžky trvania trestu, ktorý má pán Ogňanov ešte vykonať, zohľadniť obdobie, počas ktorého menovaný pracoval v dánskom väzenskom zariadení. Ak by to tak bolo, dotknutej osobe by tak trest nebol skrátený o jeden rok, osem mesiacov a dvadsať dní, ale o dva roky, šesť mesiacov a dvadsaťštyri dni, na základe čoho by mohla byť prepustená na slobodu skôr. Tento súd dodáva, že rámcové rozhodnutie 2008/909 takéto skrátenie trestu nepredpokladá.
- 25 Vnútroštátny súd vo svojom rozhodnutí uvádza dôvody, na základe ktorých dospel k záveru o nezlučiteľnosti bulharského práva s relevantnými ustanoveniami rámcového rozhodnutia 2008/909.
- 26 Uvedený súd sa totiž domnieva, že v prvom rade článok 17 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 oprávňuje príslušné orgány vykonávajúceho štátu rozhodnúť o tom, akým spôsobom „bude“ vykonaný trest odňatia slobody, neudeľuje im však oprávnenie opätovne po právnej stránke posúdiť trest, ktorý už bol vykonaný v štáte pôvodu. Preto podľa uvedeného súdu príslušné orgány vykonávajúceho štátu nemôžu skrátiť trest, ktorý je ešte potrebné vykonať z dôvodu práce, ktorú odsúdená osoba vykonala vo väzenskom zariadení štátu pôvodu.
- 27 Vnútroštátny súd sa v druhom rade domnieva, že článok 17 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2008/909 zaväzuje vykonávajúci štát započítať celé obdobie trestu odňatia slobody, ktoré odsúdená osoba k dátumu odovzdania už vykonala v štáte pôvodu, pričom tento cieľ nemožno dosiahnuť vtedy, ak príslušné orgány tohto vykonávajúceho štátu započítajú kratšie alebo dlhšie obdobie, než aká je dĺžka trestu vykonaného podľa práva štátu pôvodu. Preto by podľa neho bolo započítanie dlhšieho obdobia, než v akom bol trest odňatia slobody skutočne vykonaný, v rozpore s týmto ustanovením.
- 28 Okrem toho podľa tohto súdu sú v prípade, ktorý prejednáva, dve ďalšie ustanovenia rámcového rozhodnutia 2008/909 stanovujúce skrátenie trestu, konkrétne jeho článok 8 ods. 2 a článok 10 ods. 1, zjavne neuplatniteľné.

29 V tomto kontexte Sofijski gradski sãd (Mestský súd Sofia) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bránia ustanovenia rámcového rozhodnutia 2008/909 tomu, aby vykonávajúci štát v konaní o odovzdávaní skrátil dĺžku trestu odňatia slobody uloženého štátom pôvodu na základe práce vykonanej počas výkonu tohto trestu v štáte pôvodu tak, aby:

a) skrátenie trestu vyplývalo v súlade s článkom 17 ods. 1 [rámcového rozhodnutia 2008/909] z uplatnenia práva vykonávajúceho štátu na výkon trestu. Je uplatnenie práva vykonávajúceho štátu, pokiaľ ide o skutočnosti (práca vykonaná vo väzení štátu pôvodu), ktoré vznikli v období, počas ktorého odsúdený podliehal jurisdikcii štátu pôvodu, na výkon trestu, a to už v konaní o odovzdávaní, v súlade s týmto ustanovením?

b) skrátenie trestu vyplývalo zo započítania podľa článku 17 ods. 2 [rámcového rozhodnutia 2008/909]. Je započítanie obdobia, ktoré je dlhšie ako dĺžka odňatia slobody určená podľa práva štátu pôvodu, keď sa uplatní právo vykonávajúceho štátu, na základe ktorého dôjde k novému právnomu posúdeniu skutočností, ktoré vznikli v štáte pôvodu (práca vykonaná vo väzení štátu pôvodu), v súlade s týmto ustanovením?

2. V prípade, že sú vyššie uvedené ustanovenia rámcového rozhodnutia [2008/909] alebo iné ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia uplatniteľné na predmetné skrátenie trestu, treba informovať štát pôvodu, ktorý zaslal výslovnú žiadosť v tomto zmysle, a treba zastaviť konanie o odovzdávaní v prípade, že tento štát s uvedeným skrátením trestu nebude súhlasiť? V prípade povinnosti informovať, aká má byť povaha tohto informovania: všeobecná a abstraktná, týkajúca sa uplatniteľného práva, alebo týkajúca sa konkrétneho skrátenia trestu, o ktorom rozhodne súd vo vzťahu k odsúdenej osobe?

3. V prípade, že Súdny dvor dospeje k záveru, že článok 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia 2008/909 bráni tomu, aby na základe vnútroštátneho práva vykonávajúceho štátu došlo k skráteniu trestu týmto štátom (z dôvodu práce vykonanej v štáte pôvodu), je rozhodnutie vnútroštátneho súdu napriek tomu uplatniť svoje vnútroštátne právo z dôvodu, že toto je menej prísne ako článok 17 tohto rámcového rozhodnutia, v súlade s právom Únie?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia 2008/909 vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátne pravidlo, ktoré je vykladané takým spôsobom, že umožňuje vykonávajúcemu štátu priznať odsúdenej osobe skrátenie dĺžky trestu z dôvodu práce, ktorú vykonala počas odňatia slobody v štáte pôvodu, aj keď príslušné orgány štátu pôvodu v súlade so svojim právnym poriadkom takéto skrátenie trestu nepriznali.

31 Pre zodpovedanie tejto otázky treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora na účely výkladu určitého ustanovenia práva Únie treba zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 35).

32 Pokiaľ ide o znenie článku 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia 2008/909, je potrebné uviesť, že aj keď odsek 1 uvedeného článku uvádza, že „výkon trestu sa riadi právom vykonávajúceho štátu“, nespresňuje, ako to uvádza aj generálny advokát v bode 63 svojich návrhov, či ide o výkon trestu od vydania rozsudku v štáte pôvodu alebo iba od odovzdania odsúdenej osoby do vykonávajúceho štátu.

- 33 Pokiaľ ide o článok 17 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2008/909, ten stanovuje, že „príslušný orgán vykonávajúceho štátu započíta do celkovej dĺžky odňatia slobody, ktorá sa má vykonať, celé obdobie odňatia slobody, ktoré sa už vykonalo v súvislosti s trestom, na ktorý sa vzťahuje vynesený rozsudok“. Toto ustanovenie, ktoré vychádza z predpokladu, že odsúdená osoba môže pred svojím odovzdaním vykonať časť trestu odňatia slobody v štáte pôvodu, neumožňuje určiť, či môže vykonávajúcí štát uplatniť skrátenie trestu, pri ktorom sa zohľadní práca, ktorú odsúdená osoba odpracovala počas odňatia slobody vo väzenskom zariadení v štáte pôvodu.
- 34 Je teda potrebné zohľadniť kontext článku 17 rámcového rozhodnutia 2008/909. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že tento článok sa nachádza v kapitole II uvedeného rámcového rozhodnutia, nazwanej „Uznávanie rozsudkov a výkon trestov“. Táto kapitola obsahujúca články 4 až 25 uvádza jednotlivé zásady v chronologickom poradí.
- 35 V prvom rade, ako uviedol generálny advokát v bode 100 svojich návrhov, články 4 až 14 rámcového rozhodnutia 2008/909 stanovujú pravidlá, ktoré musia členské štáty uplatňovať s cieľom uskutočniť odovzdanie odsúdenej osoby. Preto články 4 až 6 tohto rámcového rozhodnutia spresňujú najprv postupy týkajúce sa zaslania rozsudku a osvedčenia vykonávajúcemu štátu. Články 7 až 14 uvedeného rámcového rozhodnutia následne stanovujú zásady uplatniteľné na rozhodnutie o uznaní rozsudku a na rozhodnutie o výkone trestu.
- 36 Osobitne článok 8 tohto rámcového rozhodnutia stanovuje prísne podmienky pre prispôsobenie trestu, ktorý bol uložený v štáte pôvodu, príslušným orgánom vykonávajúceho štátu, ktoré preto predstavujú jediné výnimky zo zásadnej povinnosti uloženej tomuto orgánu uznať rozsudok, ktorý mu bol zaslaný, a vykonať trest, ktorého dĺžka a povaha zodpovedajú dĺžke a povahe trestu, ako boli vymedzené v rozsudku vynesenom v štáte pôvodu.
- 37 Okrem toho z článku 13 rámcového rozhodnutia 2008/909 vyplýva, že štát pôvodu si ponecháva právomoc na vykonanie trestu dovtedy, kým „sa nezačal výkon trestu vo vykonávajúcom štáte“.
- 38 V druhom rade článok 15 rámcového rozhodnutia 2008/909 stanovuje postupy uplatniteľné na odovzdávanie odsúdenej osoby a jeho článok 16 upravuje osobitné ustanovenia v prípade prevozu odsúdenej osoby cez územie iného členského štátu.
- 39 Článok 17 rámcového rozhodnutia 2008/909 predstavuje rozšírenie ustanovení, ktoré mu predchádzajú, a to tým, že stanovuje zásady uplatniteľné na výkon trestu po tom, ako bola odsúdená osoba odovzdaná príslušnému orgánu vykonávajúceho štátu.
- 40 Z toho vyplýva, že článok 17 rámcového rozhodnutia 2008/909 je potrebné vykladať v tom zmysle, že na časť trestu vykonanú dotknutou osobou na území štátu pôvodu až do jej odovzdania do vykonávajúceho štátu, vrátane otázky prípadného priznania skrátenia trestu, sa uplatní výlučne právny poriadok štátu pôvodu. Pokiaľ ide o právny poriadok vykonávajúceho štátu, ten sa uplatní len na tú časť trestu, ktorú má táto osoba ešte vykonať po tomto odovzdaní na území vykonávajúceho štátu.
- 41 Takýto výklad vyplýva aj zo vzoru osvedčenia uvedeného v prílohe I rámcového rozhodnutia 2008/909.
- 42 V tejto súvislosti možno konštatovať, že tento vzor osvedčenia predstavuje štandardizovaný formulár, ktorý musí príslušný orgán štátu pôvodu vyplniť a zaslať spolu s odsudzujúcim rozsudkom príslušnému orgánu vykonávajúceho štátu. V súlade s článkom 8 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 príslušný orgán vykonávajúceho štátu uzná odsudzujúci rozsudok, pričom bude vychádzať z informácií, ktoré v tomto osvedčení uviedol príslušný orgán štátu pôvodu.
- 43 Z bodu i) 2.2 vzoru osvedčenia, ktorý sa týka informácií o dĺžke trestu, ktoré je potrebné poskytnúť, vyplýva, že štát pôvodu má špecifikovať v dňoch celé obdobie obmedzenia osobnej slobody, ktoré sa už vykonalo v súvislosti s trestom, na ktorý sa vzťahuje vynesený rozsudok. V bode i) 2.3 tohto vzoru

má štát pôvodu uviesť počet dní, ktorý sa má započítať do celkovej dĺžky trestu na základe iných dôvodov ako dôvodu uvedeného v bode i) 2.2 uvedeného vzoru. V jeho bode i) 2.3 sa nachádza aj neúplný zoznam týchto „iných dôvodov“, medzi ktorými sú uvedené aj milosť alebo zmiernenie trestu, ktoré už boli udelené v súvislosti s týmto trestom. Ako teda uvádza aj generálny advokát v bode 116 svojich návrhov, tento bod i) 2.3 umožňuje štátu pôvodu poskytnúť dodatočné informácie v prípade, že v dôsledku osobitných okolností, akou je napríklad práca odpracovaná odsúdenou osobou počas obdobia odňatia osobnej slobody, už došlo k skráteniu trestu.

- 44 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že pred uznaním odsudzujúceho rozsudku vykonávacím štátom a pred odovzdaním odsúdenej osoby tomuto štátu prislúcha štátu pôvodu, aby stanovil skrátenie trestu týkajúce sa obdobia odňatia slobody vykonaného na jeho území. Len posledný uvedený štát má právomoc udeliť skrátenie trestu z dôvodu práce odpracovanej pred odovzdaním a uviesť v takom prípade vykonávajúcemu štátu toto skrátenie v osvedčení podľa článku 4 rámcového rozhodnutia 2008/909. Preto vykonávajúci štát nemôže retroaktívnym spôsobom nahradiť svojimi právnymi pravidlami výkonu trestov, a osobitne svojou úpravou týkajúcou sa skrátenia trestu, právne pravidlá štátu pôvodu, pokiaľ ide o časť trestu, ktorú už dotknutá osoba vykonala na území posledného uvedeného štátu.
- 45 V prejednávanej veci z dokumentov predložených Súdneho dvoru vyplýva, že pri odovzdaní pána Ogňanova príslušným bulharským orgánom dánske úrady výslovne uviedli, že dánsky právny poriadok neumožňuje skrátiť trest odňatia slobody z dôvodu práce odpracovanej odsúdenou osobou počas obdobia odňatia slobody. V dôsledku toho nemôže orgán, ktorý je v štáte výkonu príslušný pre otázky týkajúce sa výkonu trestu, akým je aj vnútroštátny súd, priznať skrátenie dĺžky trestu vo vzťahu k časti trestu vykonanej odsúdenou osobou v štáte pôvodu, ak príslušné orgány posledného uvedeného štátu v súlade so svojim právnym poriadkom takéto skrátenie trestu nepriznali.
- 46 V prípade opačného výkladu by hrozilo narušenie cieľov sledovaných nariadením 2008/909, medzi ktorými sa nachádza najmä dodržiavanie zásady vzájomného uznávania, ktorá v súlade s odôvodnením 1 tohto rámcového rozhodnutia vo svetle článku 82 ods. 1 ZFEÚ predstavuje „základný kameň“ súdnej spolupráce v trestných veciach v rámci Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 79).
- 47 V tejto súvislosti odôvodnenie 5 rámcového rozhodnutia 2008/909 zdôrazňuje, že táto spolupráca je založená na osobitnej vzájomnej dôvere medzi členskými štátmi v ich príslušné právne systémy.
- 48 Avšak situácia, v ktorej by vnútroštátny súd vykonávajúceho štátu priznal v súlade so svojim vnútroštátnym právnym poriadkom po uznaní odsudzujúceho rozsudku vyneseného súdom štátu pôvodu a po tom, ako bola odsúdená osoba odovzdaná úradom vykonávajúceho štátu, skrátenie dĺžky trestu vo vzťahu k časti trestu, ktorú táto osoba už vykonala na území štátu pôvodu, aj keď príslušné orgány tohto posledného uvedeného štátu v súlade so svojim právnym poriadkom takéto skrátenie trestu nepriznali, by ohrozilo osobitnú vzájomnú dôveru členských štátov v ich príslušné právne systémy.
- 49 V takom prípade by totiž vnútroštátny súd vykonávajúceho štátu uplatnil retroaktívnym spôsobom svoje vnútroštátne právo na časť trestu vykonanú na území spadajúcom pod jurisdikciu štátu pôvodu. Vykonal by teda opätovné preskúmanie obdobia odňatia slobody vykonaného na území uvedeného štátu, čo by bolo v rozpore so zásadou vzájomného uznávania.
- 50 Okrem toho z článku 3 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 vyplýva, že cieľom uznávania rozsudku a výkonu trestu iným členským štátom, ako je štát, ktorý takýto rozsudok vyniesol, je uľahčenie sociálnej nápravy odsúdenej osoby. Preto by porušenie zásady vzájomného uznávania ohrozilo aj tento cieľ.

51 Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti je potrebné na prvú otázku odpovedať, že článok 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia 2008/909 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje vnútroštátne pravidlo, ktoré je vykladané takým spôsobom, že umožňuje vykonávajúcemu štátu priznať odsúdenej osobe skrátenie dĺžky trestu z dôvodu práce, ktorú vykonala počas odňatia slobody v štáte pôvodu, aj keď príslušné orgány štátu pôvodu v súlade so svojim právnym poriadkom takéto skrátenie trestu nepriznali.

O druhej otázke

52 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v prípade, že článok 17 rámcového rozhodnutia 2008/909 umožňuje príslušnému orgánu vykonávajúceho štátu uplatniť také skrátenie trestu, o aké ide vo veci samej, vo vzťahu k časti trestu, ktorú odsúdená osoba už vykonala na území štátu pôvodu, vykonávajúci štát je povinný o uplatnení tohto skrátenia trestu informovať štát pôvodu, ktorý zaslal výslovnú žiadosť v tomto zmysle. V prípade kladnej odpovede na túto otázku sa vnútroštátny súd pýta na povahu informácií, ktoré majú byť takto oznámené.

53 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné preskúmať druhú otázku.

O tretej otázke

54 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd uplatnil vnútroštátne pravidlo, akým je pravidlo v spore vo veci samej, aj napriek jeho rozporu s článkom 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia 2008/909, a to z dôvodu, že toto vnútroštátne pravidlo je výhodnejšie ako uvedené ustanovenie práva Únie.

55 Na úvod je potrebné zdôrazniť, že odvolanie sa vnútroštátneho súdu na zásadu retroaktívneho uplatnenia menej prísneho trestného zákona vychádza z predpokladu, že bulharské právo, a najmä jeho pravidlá v oblasti skrátenia trestu, sa má uplatniť aj na obdobie odňatia slobody, ktoré pán Ogňanov vykonal v Dánsku pred jeho odovzdaním do Bulharska. Ako však vyplýva z poskytnutej odpovede na prvú otázku, takýto predpoklad je nesprávny.

56 Po tomto spresnení je potrebné ďalej uviesť, že na rozdiel od toho, čo ako sa zdá, tvrdí tak vnútroštátny súd, ako aj Európska komisia, rámcové rozhodnutie 2008/909 nemá priamy účinok. Toto rámcové rozhodnutie bolo totiž prijaté na základe bývalého tretieho piliera Únie, konkrétne na základe uplatnenia článku 34 ods. 2 písm. b) EÚ. Toto ustanovenie však stanovuje jednak, že rámcové rozhodnutia sú záväzné pre členské štáty, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva na vnútroštátne orgány, a jednak, že rámcové rozhodnutia nemajú priamy účinok.

57 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v súlade s článkom 9 protokolu (č. 36) o prechodných ustanoveniach, ktorý je pripojený k Zmluvám, sú právne účinky aktov prijatých inštitúciami, orgánmi a agentúrami Únie na základe Zmluvy o EÚ pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, zachované tak dlho, kým sa tieto akty uplatňovaním Zmlúv nezrušia, nevyhlásia za neplatné alebo nezmenia a nedoplnia. Keďže rámcové rozhodnutie 2008/909 nebolo predmetom takéhoto zrušenia, vyhlásenia za neplatné, ani zmeny a doplnenia, vyvoláva aj naďalej svoje právne účinky podľa článku 34 ods. 2 písm. b) EÚ.

58 Z ustálenej judikatúry taktiež vyplýva, že hoci rámcové rozhodnutia nemôžu podľa článku 34 ods. 2 písm. b) EÚ mať priamy účinok, ich záväzný charakter ukladá vnútroštátnym orgánom a najmä vnútroštátnym súdnym orgánom povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva (pozri rozsudok z 5. septembra 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, bod 53 a citovanú judikatúru).

- 59 Vnútroštátne sudy, ktoré uplatňujú vnútroštátne právo, sú povinné vykladať toto právo s čo najväčším ohľadom na znenie a účel rámcového rozhodnutia, aby sa dosiahol ním sledovaný výsledok. Táto povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva je obsiahnutá v systéme Zmluvy o FEÚ, keďže vnútroštátnym súdom umožňuje v rámci ich právomocí zaistiť úplnú účinnosť práva Únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré im boli predložené (pozri rozsudok z 5. septembra 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, bod 54 a citovanú judikatúru).
- 60 Okrem toho z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že v čase tohto návrhu nebolo rámcové rozhodnutie 2008/909 prebraté do bulharského práva, aj keď podľa článku 29 tohto rámcového rozhodnutia malo byť toto prebratie vykonané do 5. decembra 2011.
- 61 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odo dňa uplynutia lehoty na prebratie tohto rámcového rozhodnutia je vnútroštátny súd viazaný povinnosťou konformného výkladu (pozri analogicky rozsudok zo 4. júla 2006, Adeneler a i., C-212/04, EU:C:2006:443, body 115, ako aj 124).
- 62 Je však potrebné pripomenúť, že táto zásada konformného výkladu má isté hranice.
- 63 Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah rámcového rozhodnutia pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva, akými sú predovšetkým zásada právnej istoty a zákaz retroaktivity (pozri rozsudky zo 16. júna 2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, bod 44, a z 5. septembra 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, bod 55).
- 64 Tieto zásady bránia najmä tomu, aby z uvedenej povinnosti na základe rámcového rozhodnutia a nezávisle od zákona prijatého na jeho vykonanie vyplynulo určenie alebo priťaženie trestnoprávnej zodpovednosti osôb, ktoré porušia jeho ustanovenia (pozri rozsudok zo 16. júna 2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, bod 45).
- 65 V prejednávanej veci by však povinnosť konformného výkladu znamenala, že pánovi Ogňanovovi by nebolo možné na základe bulharského práva priznať skrátenie trestu na základe práce vykonanej počas trvania obdobia jeho odňatia slobody v Dánsku, keďže takéto skrátenie patrí do výlučnej právomoci posledného uvedeného členského štátu. Dôsledkom povinnosti konformného výkladu by teda nebolo určenie alebo priťaženie trestnoprávnej zodpovednosti pána Ogňanova, a ani by tým v jeho neprospech nebola zmenená dĺžka trestu, ktorý mu bol uložený 28. novembra 2012 rozsudkom Retten i Glostrup (súd v Glostrupe).
- 66 Povinnosť konformného výkladu taktiež zaniká, ak vnútroštátne právo nemožno uplatniť tak, aby sa dosiahol výsledok zlučiteľný s cieľom tohto rámcového rozhodnutia. Inými slovami, zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ na výklad *contra legem* vnútroštátneho práva. Táto zásada však vyžaduje, aby vnútroštátny súd prípadne zohľadnil vnútroštátne právo ako celok preto, aby posúdil, do akej miery toto právo možno uplatniť tak, že dosiahnutý výsledok nebude v rozpore s cieľom rámcového rozhodnutia (pozri rozsudky zo 16. júna 2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, bod 47, ako aj z 5. septembra 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, body 55 a 56).
- 67 V tomto kontexte je potrebné spresniť, že požiadavka konformného výkladu zahŕňa povinnosť vnútroštátnych súdov, vrátane súdov rozhodujúcich v poslednom stupni, zmeniť prípadne ustálenú judikatúru, pokiaľ táto vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi rámcového rozhodnutia (pozri analogicky rozsudky z 19. apríla 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 33, a z 5. júla 2016, Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 35).

- 68 V prejednávanej veci z dokumentov predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že dotknuté pravidlo vo vnútroštátnom konaní, podľa ktorého je príslušný orgán vykonávajúceho štátu na účely skrátenia trestu povinný vziať do úvahy prácu vo verejnom záujme, ktorú bulharská odsúdená osoba odpracovala v štáte pôvodu, vyplýva z výkladu § 457 ods. 5 NPK v spojení v § 41 ods. 3 trestného zákona, ktorý podal Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd) vo svojom výkladovom rozsudku.
- 69 Preto vnútroštátny súd nemôže vo veci samej platne zastávať názor, že sa nachádza v situácii, keď nemôže predmetné vnútroštátne ustanovenie vykladať v súlade s právom Únie len z toho dôvodu, že Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd) vykladal toto ustanovenie v zmysle, ktorý nie je zlučiteľný s týmto právom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 34).
- 70 Za týchto okolností prislúcha vnútroštátnemu súdu zabezpečiť plný účinok rámcového rozhodnutia 2008/909 a neuplatniť v prípade potreby z vlastnej iniciatívy výklad, ktorý podal Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd), pretože tento výklad nie je zlučiteľný s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2016, Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 36).
- 71 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné na tretiu otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd je povinný zohľadniť všetky pravidlá vnútroštátneho práva a vykladať ich v čo najväčšej možnej miere v súlade s rámcovým rozhodnutím 2008/909 tak, aby dosiahol ním sledovaný výsledok, pričom v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatní výklad podaný vnútroštátnym súdom rozhodujúcim v poslednom stupni, ktorý nie je zlučiteľný s právom Únie.

O trovách

- 72 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 17 ods. 1 a 2 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje vnútroštátne pravidlo, ktoré je vykladané takým spôsobom, že umožňuje vykonávajúcemu štátu priznať odsúdenej osobe skrátenie dĺžky trestu z dôvodu práce, ktorú vykonala počas odňatia slobody v štáte pôvodu, aj keď príslušné orgány štátu pôvodu v súlade so svojím právnym poriadkom takéto skrátenie trestu nepriznali.**
- 2. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd je povinný zohľadniť všetky pravidlá vnútroštátneho práva a vykladať ich v čo najväčšej možnej miere v súlade s rámcovým rozhodnutím 2008/909, zmeneným a doplneným rámcovým rozhodnutím 2009/299, tak, aby dosiahol ním sledovaný výsledok, pričom v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatní výklad podaný vnútroštátnym súdom rozhodujúcim v poslednom stupni, ktorý nie je zlučiteľný s právom Únie.**

Podpisy